

YLIVIESKAN KAUPUNGIN KANNANOTTO POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE POHTEELLE

Ylivieskan kaupunginhallitus 25.3.2024 §93

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde on tiedottanut helmikuussa laajoista toiminnan muutossuunnitelmista, yhteistoimintaneuvottelut asiassa ovat alkaneet 26.2.2024. Asiasta on tarkoitus järjestää asukastilaisuus Ylivieskassa 4.4.2024. On ilmoitettu, että tavoitteena on, että yhteistoimintaneuvottelut päättyvät 8.4.2024. Päätöksenteon aikataulua ei ole tarkkamääräisesti kerrottu.

Pohteen www-sivuilla julkaistussa asiakirjassa (Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyvät toimenpidesuunnitelmat) on useita toimenpiteitä, jotka koskevat palveluita Ylivieskassa ja lähikunnissa. Ikäihmisten palveluiden osalta on ilmoitettu, että toiminta päättyy mm. Ylivieskan Sipilässä (32 paikkaa). Lisäksi muualta maakunnan eteläiseltä alueelta on tarkoitus lopettaa 126 paikkaa. Eteläisen alueella paikkamäärän vähennys on suurin koko maakunnassa sekä lukumääräisesti että asukasta kohden. Toisaalta Kalajokilaakson alueella Pohde suunnittelee siirtävänsä akuuttivuodeosastopaikkoja Kalajoelta Nivalaan.

Ylivieskan kaupunki ja Pohde ovat molemmat omissa päättävissä toimielimissään hyväksyneet kiinteistöjen vuokrasopimusten osalta ns. A-mallin, jonka mukaan sote-kiinteistöjen vuokrasopimukset olisivat voimassa 31.12.2028 saakka. Vuokrasopimuskausi on vaihtumassa 1.5.2024. Ylivieskan kaupunki pitää kiinni molempien osapuolten hyväksymästä vuokrasopimusmallista myös palvelukeskus Sipilän osalta sopimuksen mukaisesti 31.12.2028 saakka.

Ylivieskan kaupunki vastustaa akuuttivuodeosastopaikkojen siirtoa Kalajokilaakson alueella kunnasta toiseen. Alueella välimatkat ovat lyhyet ja vuodeosastopaikkojen siirto esimerkiksi Kalajoelta Nivalaan tarkoittaisi merkittävää investointitarvetta kiinteistöön. Alueella on olemassa kiinteistöjä, missä vuodeosasto- ja valmius on olemassa ilman korjaustarpeita. Ylivieskasta on lakkautettu viime vuonna akuuttivuodeosasto, joka olisi käyttöön otettavissa ilman sen suurempia toimenpiteitä.

Näyttää siltä, että Pohteen säästösuunnitelmat on laadittu siitä näkökulmasta, mistä tiloista ja rakennuksista päästäisiin ensimmäisenä eroon, huomioimatta sitä, millä tavalla palvelut olisi järkevää järjestää huomioiden asiakkaiden tarpeet, asukkaiden sijoittuminen alueella ja asiointisuunnat. Lyhytnäköiset ratkaisut eivät toimi pitkällä aikavälillä, kun huomioidaan mm. henkilökunnan saatavuus.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion Ylivieskan alueen keskuskaupunkina on ollut helppo saada osaavaa työvoimaa, toisin kuin muissa Kallion kunnissa. Asiaa on auttanut Ylivieskan sijainti pääradan risteysasemana sekä paikkakunnalla tarjottava lähihoitaja-koulutus.

Pohteen kanssa on neuvoteltu yhteisöllisen asumisen lisäämisestä Ylivieskaan. Nyt esityksenä on yhteisöllisen asumisen paikkojen lisäämisestä Kotikartanoon (12 paikkaa), mikä on hyvä ja kannatettava asia. Ylivieskassa vanhusväestön osuus

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

kasvaa kuitenkin maakunnassa verraten nopeasti, joten Ylivieskan kaupungin näkemyksen mukaan Pohteen panostus Ylivieskassa yhteisölliseen asumiseen ei ole riittävää. Pohteen kanssa käydyissä neuvotteluissa Pohde on ilmaissut, että tarve yhteisölliselle asumiselle on olemassa ja asia tunnustetaan, mutta siitä huolimatta Pohde ei ole ollut halukas sitoutumaan uusiin paikkoihin. Esimerkiksi Pyhäjoella Pohde on mukana hankkeessa, missä Pyhäjoelle valmistuu uusi palvelukoti, missä on lehtitietojen mukaan 66 uutta paikkaa, joista 27 on yhteisöllistä asumista. Onko Pohde todella sitä mieltä, että Ylivieskassa, missä asukasmäärä on viisinkertainen (15 380), eli Pohteen neljänneksi suurimpaan kaupunkiin, riittää 12 paikkaa yhteisölliseen asumiseen?

Onko Pohteen päätöksenteko yhdenvertaista ja puolueetonta kaikkien kuntien osalta riippumatta edustuksesta päätöksenteossa? Ylivieskan kaupunki katsoo, että Pohteen päätöksentekoprosessi ei täytä hyvän hallinnon vaatimuksia. Pohde on ilmoittanut, että päätökset tehdään viranhaltijatasolla, koska aluehallituksessa voisi olla niin paljon esteellisiä päättäjiä, jotka toimivat myös kuntaorganisaatioissa. Ylivieskan kaupunki katsoo, että tämä ei ole kestävä perustelu siirtää päätösvaltaa toimielintasolta pois. Palveluverkkoa koskevat päätökset ovat isoja ja merkittäviä päätöksiä. Vaikka osa päätöksistä koskee sitä, mitä toimintaa kussakin yksikössä on, niin päätettävänä on myös kokonaisten yksiköiden lakkautuksia. Esimerkiksi kuntien kouluverkkoa koskevia päätöksiä on ratkottu runsaasti korkeimmassa hallinto-oikeudessa saakka ja tulkintalinja, ja näkemys on, että asiasta tulee tehdä erillinen, muutoksenhakukelpoinen päätös, valtuustossa saakka. Nyt Pohteen prosessissa ei ole kerrottu tarkoin, kuka tekee päätöksen ja missä aikataulussa. Kouluverkkoasioissa on myös todettu, että asukkaiden kuulemiselle ja mielipiteen esittämiselle on jätettävä kohtuullinen aika. Nyt esimerkiksi Ylivieskan asukastilaisuus on 4.4. ja yt-neuvottelujen on ilmoitettu päättyvän 8.4.2024. Esittelytilaisuuden ja mahdollisen päätöksenteon väliin jää vain muutama päivä aikaa. Myös demokratian toteutumisen kannalta on merkityksellistä se, että isoista asioista päättää monijäseninen toimielin, ei yksittäinen viranhaltija.

Ylivieskan kaupunki katsoo, että Pohteen säästösuunnitelma ei tunnista millään tavalla olemassa olevaa aluerakennetta ja ihmisten tarvetta lähipalveluihin. Pohteen palvelustrategiaan vuosille 2023-2030 on kirjattu yhdeksi strategiseksi periaatteeksi, että palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin. Myös strategisissa painopisteissä todetaan, että palveluverkoston tulee vastata mm. palvelutarpeita ja väestökehitystä. Maakunnan eteläisellä alueella vuonna 2023 väkiluku on kasvanut ainoastaan Ylivieskassa, Kalajoella ja Nivalassa, Ylivieskassa positiivinen väestönkehitys on jatkunut jo kahden vuosikymmenen verran. Nyt siellä, missä väkiluku kasvaa ja missä ihmiset luontaisesti asioivat, palveluita karsitaan. Seurauksena mm. vanhustenhoidossa on epäinhimillinen asiakkaiden siirtoralli ympäri maakunnan tai palveluasumisen paikka kaukana läheisistä. Tämä toimintamalli ei ole inhimillisesti eikä kokonaistaloudellisesti kestävä. Pohteen tulisi ensisijaisesti noudattaa omaa strategiaansa ja tunnistaa olemassa oleva aluerakenne.

Ylivieskan kaupunki varaa mahdollisuuden täydentää lausuntoaan 4.4.2024 järjestetyn asukastilaisuuden jälkeen. Ylivieskan kaupungille tulee toimittaa tieto siitä, kuka taho ja milloin tekee päätöksen Ylivieskaa koskevista palveluverkkoasioista.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Allekirjoitukset

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Ylivieskan kaupungin asianhallintajärjestelmässä.

Terttu Alanen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Maria Sorvisto, kaupunginjohtaja

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi